

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om promemorian Ny kärnkraft i Sverige

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gotlands län anser att förslaget kan innebära ökade förutsättningar att nå målsättningar om ökad fossilfri energi i Sverige.

Länsstyrelsen i Gotlands län menar dock att lokalisering av kärnkraft på Gotland kan vara olämpligt utifrån ett beredskaps- och totalförsvarsperspektiv. Det finns för närvarande långtgående planer för utbyggnad av andra energislag på Gotland. Länsstyrelsen anser att förbudet i 4 kap. 4 § därmed bör finnas kvar med avseende på Gotland.

Länsstyrelsen anser vidare att en eventuell utbyggnad av kärnkraft är en sådan fråga som bör hanteras ur ett brett nationellt perspektiv och anser att det behövs ytterligare underlag som på nationell nivå pekar på lämpliga platser eller områden för kärnkraft utifrån ett helhetsperspektiv där en effektiv utbyggnad av elsystemet vägs in.

Allmänna synpunkter

Positivt med gedigen tillståndsprövning

Att Sverige snabbt behöver ställa om för att öka robustheten i energisystemet och för att klara klimatomställningen råder det inga tveksamheter om. Förslaget bedöms leda till färre hinder för en fossilfri utbyggnad av energi i Sverige. Det är positivt, och nödvändigt att poängtera, att förslaget inte innebär en mindre effektiv eller noggrann miljöprövning. Ett förslag om utbyggd kärnkraft kommer att gå igenom samma gedigna miljöprövning som andra energislag.

Flera aspekter på Gotland som talar emot en lagändring

På Gotland däremot finns det fler aspekter som talar emot lagändringar som möjliggör utbyggnad av kärnkraft kring kusterna.

För närvarande sker en snabb utbyggnad av försvarsmaktens förmågor på Gotland för att försvara Sverige. Läget och ö-läget gör Gotland särskilt viktigt och känsligt. Erfarenheterna från bl.a. kriget i Ukraina visar med all önskvärd tydlighet att civil infrastruktur som är viktig för Sverige inte bör placeras oskyddat eller närmare en antagonist än nödvändigt. Ö-läget medför också större svårigheter att hantera konsekvenserna av en eventuell kärnkraftsolycka eller sabotage. Att utrymma människor från Gotland är svårare än en liknande situation på fastlandet, vidare kan det ta längre tid och vara svårare att hantera olyckan och spridning av radioaktivt utsläpp.

Just nu pågår flera projekt för att säkra energi till Gotland. Bland annat genom en tredje kabel från fastlandet till Gotland. Länsstyrelsen anser att det viktiga för Sverige är att säkra energi till Gotland inte från Gotland till Sverige. Därtill pågår redan flera projekt för att öka energiproduktionen på Gotland genom ett flertal vindkraftsprojekt både till havs och på land samt genom solcellsprojekt och gasproduktion. Utbyggnaden av elnätet för att klara av ny energi till Gotland och en utbyggnad på Gotland är pågående och sker i snabb takt. En diversifierad och spridd energiförsörjning för Gotland är viktig ur ett totalförsvarsperspektiv.

I dagsläget finns begränsade möjligheter att hantera farligt avfall eller förorenade massor från en olycka på Gotland. Någon slutförvaring finns inte. En kärnkraftsanläggning kommer sannolikt innebära behov av transport av avfall till annan plats i Sverige. Vilket medför en extra kostnad och miljöpåverkan. Gotlands kalkrika berggrund är sprickig och lämpar sig sannolikt inte bra för slutförvaring av kärnavfall samt gör att grundvattnet lätt kan påverkas.

I ljuset av dessa förtydliganden anser Länsstyrelsen att det nuvarande förbudet för Gotlands kust bör kvarstå i kapitel 4. Det kan vara olämpligt att öppna upp för detta på Gotland men framförallt är den sannolikt inte behövlig.

Gemensamt för de verksamheter som är listade i 17 kap 1 § och 4 § är att de utgör viktiga samhällsintressen samtidigt som de riskerar att skada människors hälsa, medför stor omgivningspåverkan eller stora ingrepp i miljön och tar i anspråk värdefulla naturresurser. Motiven till förbudet i kapitel 4 är inte beslutade utifrån ett totalförsvarsperspektiv men Länsstyrelsen menar att det hittills ger ett bra skydd i och med att det är ett hårt tryck redan idag på de skyddade områdena. Som beskrivet finns det redan planer på exempelvis vindkraftsutbyggnad på Gotland och en ytterligare möjlighet till exploatering skulle även medföra ytterligare påfrestningar på de värdefulla naturresurserna på Gotland.

Behov av ytterligare utredning och nationell planering

Länsstyrelsen vill även framföra att detta lagförslag bör kompletteras med nationell planering för att bättre planera för specifika platser/områden som kan vara lämpliga för en utbyggnad av kärnkraft. Planeringen bör utgå från en behovsanalys och ett nationellt/strategiskt perspektiv på aspekter som naturgivna förutsättningar, energibehov, infrastruktur, beredskap, säkerhet och totalförsvaret.

Boverket har i rapporteringen av "Ramverk för nationell planering"¹ lyft fram att det idag saknas en gemensam nationell målbild för rumsliga strukturer som tar hänsyn till de olika mål som finns i samhällsutvecklingen. Boverket lyfter här fram att sektorsfrågor, som exempelvis energiförsörjning, behöver ses i ett större sammanhang när det finns ett behov av bedömningar av intressen, målkonflikter och synergier med utgångspunkt i en nationell överblick och samordnade planeringsunderlag. Länsstyrelsen anser att den föreslagna ordningen innebär att det finns möjlighet att förhindra en etablering, men den möjliggör inte en planering utifrån ett helhetsperspektiv. Länsstyrelsen anser utifrån detta att det behövs ett underlag som på nationell nivå pekar på lämpliga platser för kärnkraft utifrån ett helhetsperspektiv.

Svenska kraftnät har genom ett regleringsbrevsuppdrag som redovisades till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) den 22 februari 2025² haft ett uppdrag att

¹ [Ramverk för nationell planering](#)

² [Planering för ökad elanvändning](#)

synliggöra för elmarknadens aktörer var produktion av el, flexibilitetsresurser och elanvändning bör anslutas för att bidra till en effektivare utbyggnad av elsystemet. Svenska kraftnät har med uppdraget redovisat principer för nya anslutningar som att ny elproduktion bör lokaliseras till regioner med underskott. Det innebär att i första hand sträva efter en ökad regional balans mellan produktion och förbrukning. I rapporten finns underlag kring vilka delar av Sverige som mest lämpliga för olika former av anslutningar utifrån deras påverkan på överföringsbehov och systemdrift. Slutsatserna från SVK:s uppdrag bör vara vägledande för var det kan bli aktuellt med eventuell anslutning av kärnkraft.

Förslag på justering

För att beakta Länsstyrelsen i Gotlands läns yttrande föreslås justeringen nedan som lösning:

4 § Inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp och från Arkösund till Forsmark, utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna.

Inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp och från Arkösund till Forsmark ~~områden som avses i första stycket~~ får anläggningar som avses i 17 kap. 4 a § 1-6, 9 och 10 komma till stånd endast på platser där det redan finns anläggningar som omfattas av bestämmelserna i 17 kap. 4 a §. Lag (2005:571).

Inom kustområdena och skärgårdarna utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 samt 4 a § 1-6, 9 och 10 komma till stånd endast på platser där det redan finns anläggningar som omfattas av bestämmelserna i 17 kap. 1 och 4 a §§. Lag (2005:571).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Charlotte Petri Gornitzka med enhetschef Stefan Persson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.